

Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte

Grao en Educación Primaria

Materias

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G120V01301	Aprendizaxe e desenvolvemento da motricidade na educación primaria	1c	6
P02G120V01302	Ciencias experimentais	1c	6
P02G120V01303	Lingua española	1c	6
P02G120V01304	Matemáticas e a súa didáctica I	1c	6
P02G120V01305	Xeografía	1c	6
P02G120V01401	Didáctica das artes plásticas e visuais	2c	6
P02G120V01402	Didáctica das ciencias experimentais I	2c	6
P02G120V01403	Expresión e linguaxe musical	2c	6
P02G120V01404	Lingua galega	2c	6
P02G120V01405	Matemáticas e a súa didáctica II	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Aprendizaxe e desenvolvemento da motricidade na educación primaria**

Materia	Aprendizaxe e desenvolvemento da motricidade na educación primaria			
Código	P02G120V01301			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale OB	Curso 2	Cuadrimestre 1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Carballo Afonso, María Rocío			
Profesorado	Carballo Afonso, María Rocío			
Correo-e	rociocarballo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia de estudo e análise da motricidade humana, baseada no aprendizaxe e no desenvolvemento motor, con especial incidencia na etapa de 6 a 12 anos.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
C1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 6-12 no contexto familiar, social e escolar
C2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionais e sociais
C5	Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias
C6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
C7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao período 6-12
C8	Coñecer os fundamentos da Educación Primaria

C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C16	Deseñar, planificar e avaliar a actividade docente e a aprendizaxe no aula
C42	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
C57	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde a educación física
C58	Coñecer o currículo escolar da educación física
C59	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades deportivas dentro e fóra da escola
C60	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
C61	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma
C62	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia
C63	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e en particular o de ensino-aprendizaxe mediante o dominio das técnicas e estratexias necesarias
C65	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D21	Iniciativa e espírito emprendedor
D22	Motivación pola calidade
D23	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Adquirir recursos e estratexias para a intervención óptima no proceso de aprendizaxe e desenvolvemento motor	A1	B1	C1	D2
	A2	B3	C2	D5
	A4	B5	C5	D6
		B6	C6	D7
		B7	C7	D8
		B8	C8	D9
		B9	C13	D10
			C16	D12
			C42	D16
			C57	
			C58	
			C59	
			C60	
			C61	
		C62		
		C63		
		C65		
Comprender o proceso de aprendizaxe e desenvolvemento motor	A2	B2	C1	D1
	A4	B8	C2	D3
		B11	C6	D5
			C7	D6
			C8	D14
				D15
			D16	

Saber identificar e seleccionar tarefas e xogos en función dos obxectivos didácticos de diferentes tipos de sesións	A1 A3 A5	B1 B2 B4 B5 B10 B11	C1 C2 C5 C6 C7 C8 C13 C16 C42 C57 C58 C59 C60 C61 C62	D2 D7 D8 D9 D10 D12 D18 D21 D23
Interpretar e utilizar os diferentes instrumentos de medida e avaliación dos diferentes componentes da motricidade	A1	B1 B2 B9	C1 C2 C6 C7 C8 C58	D2 D5 D6
Ser capaz de reflexionar e desenvolver unha actitude crítica e autónoma na aprendizaxe dos contidos da materia.	A2 A3 A4	B8 B9 B11	C1 C2 C5 C6 C65	D14 D16 D21 D22 D23
Adquirir destrezas específicas do docente (animador, adestrador, profesor de E.F, etc.) na presentación de xogos motores e no liderazgo dun grupo de persoas.	A2 A3 A5	B2	C16 C61 C63 C65	D2 D8 D9 D12 D15 D17 D19 D21
Contribuír ao fomento da educación non sexista e para a paz.	A1 A5	B1 B11	C2 C6 C7	D14 D15
Manexar adecuadamente as técnicas de traballo e as fontes documentais propias da materia.	A2 A5	B1 B2 B6	C1 C16 C62 C63 C65	D1 D3 D5 D6 D21
Ser capaz de traballar en equipo e desenvolver habilidades de comunicación	A2	B3 B9 B11	C13 C65	D9 D10 D15 D19 D21

Contidos

Tema	
Desenvolvemento e aprendizaxe motor:	Conceptos xerais e modelos explicativos: comportamento motor, aprendizaxe motor, desenvolvemento motor
Desenvolvemento cualitativo da motricidade:	-Cualidades perceptivas. -Cualidades coordinativas. -Habilidades motrices. -Instrumentos de avaliación -Identificación de trastornos do desenvolvemento e criterios xerais de intervención.
Desenvolvemento cuantitativo da motricidade:	-Crecemento e cualidades físicas. -Instrumentos de avaliación e criterios xerais de intervención.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1.5	0	1.5
Sesión maxistral	21	37.5	58.5
Prácticas de laboratorio	20	42	62
Presentacións/exposicións	6	18	24

Probas de tipo test	2	0	2
Probas de resposta curta	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Exposición de contidos e discusión guiada
Sesión maxistral	Exposición de contidos e discusión guiada
Prácticas de laboratorio	Traballo dirixido pola profesora. Técnicas grupais participativas Actividade autónoma do alumnado
Presentacións/exposicións	Técnicas grupais participativas Resolución de dúbidas, consulta e seguimento de traballos

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	Orientacións iniciais da cara ao nivel inicial, nas primeiras sesións de traballo, e de forma individual nas titorías

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Prácticas de laboratorio	1. Asistencia activa as clases prácticas 2. Elaboración e posta en marcha de sesións prácticas e tarefas por parte do alumnado	30	B1 C61 D2
			B2 C62 D7
			B4 C63 D8
			B5 C65 D9
			B6 D10
			B7 D12
			B8 D17
			B9 D18
			B10 D19
			B11 D21
Presentacións/exposicións	Presentación, exposición e posta en práctica do proxecto de traballo grupal.	20	B1 B2 B3 B5 B8 B9 B11
Probas de tipo test	Probas de avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con varias alternativas de resposta. (verdadeiro/falso, elección simple ou múltiple, emparellamento de elementos, etc). O alumnado selecciona unha resposta entre un número limitado de posibilidades	30	C1 D1 C2 D3 C5 D5 C6 D6 C7 D16 C8 C13 C16 C42 C57 C58 C59 C60

Probas de resposta curta	Probas de avaliación das competencias adquiridas en base aos contidos da materia	20	C1 C2 C5 C6 C7 C8 C13 C16 C42 C57 C58 C59 C60 C61	D1 D3 D5 D7
--------------------------	--	----	--	----------------------

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado terá que conseguir unha nota numérica mínima de 5 puntos en cada un dos apartados avaliábeis, é dicir, senón supérase a materia, as competencias non adquiridas será avaliadas na segunda convocatoria, as datas de exames pódense consultar na web da facultade no apartado de organización académica (<http://feduc.webs.uvigo.es/index.php?id=60,0,0,1,0,0>)

Os alumnos que non superen a materia nas dúas convocatorias do curso académico, terán que presentarse con toda a materia ao ano seguinte.

Os alumnos que non podan asistir a clase por causa grave e baixo xustificación, terán que porse en contacto cos docentes no primeiro mes de clase para unha titoría para guiar o traballo do alumnado non presencial. Terán que superar cada apartado da avaliación da guía docente, con probas escritas e entrega de traballos e documentos.

Bibliografía. Fontes de información

OÑA SICILIA, A. Martínez Marín, M.; Moreno Hernández, M.; Ruiz Pérez, L.M. (1999), **Control y aprendizaje motor**, 1º,
 CASTAÑER, M. Y CAMERINO, O. (2006), **Manifestaciones básicas de la motricidad**, 1º,
 DA FONSECA, V. (1998), **Manual de observación psicomotriz : significación psiconeurológica de los factores psicomotores**, 1º,
 DIAZ LUCEA, J. (1999), **La Enseñanza y aprendizaje de las habilidades y destrezas motrices básicas**, 1º,
 GRANDA, J. (2002), **Manual de aprendizaje y desarrollo motor : una perspectiva educativa**,
 RUIZ PÉREZ, L. (2001), **Desarrollo, comportamiento motor y deporte**,

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA:

RUIZ PÉREZ, L. (1987), *Desarrollo motor y actividades físicas*, 1a, Madrid: Gymnos
 LE BOULCH, J. (1979), *La Educación por el movimiento en la edad escolar*, , Barcelona: Paidós
 FAMOSE, J. (1992), *Aprendizaje Motor y dificultad de la tarea*, 1a, Barcelona: Paidotribo
 CRATTY, B.J. (1979), *Motricidad y Psiquismo en la educación y el deporte*, , Valladolid: Miñón
 GRANDA Y ALEMANY (2002), *Manual de aprendizaje y desarrollo motor*, , Barcelona: Paidós
 SINGER, R. (1986), *El Aprendizaje de las acciones motrices en el deporte*, , Barcelona: Hispano Europea

---

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Ciencias experimentais**

Materia	Ciencias experimentais			
Código	P02G120V01302			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Serralle Marzoa, Jose Francisco			
Profesorado	Serralle Marzoa, Jose Francisco			
Correo-e	jfserralle@uvigo.es			
Web				

Descrición xeral Se tomamos en consideración os referentes que neste momento existen acerca das tendencias ao redor da titulación que marca o EEES, como son o estudo das competencias específicas de formación disciplinar e profesional do Libro Branco (ANECA) do Título de Grao de Maxisterio na área de ciencias experimentais.

Obsérvase que as competencias máis valoradas aluden a aspectos vinculados directamente co desenvolvemento didáctico da área, xunto á imprescindible formación en ciencias experimentais, está o coñecemento do Decreto 105/2014 que marca entre os obxectivos da educación primaria "Coñecer os aspectos fundamentais das ciencias da natureza, con especial atención aos relacionados e vinculados con Galicia"; así como os contidos curriculares da área troncais de Ciencias da Natureza.

As competencias específicas para a área de Ciencias Experimentais, exponse en termos de obxectivos na proposta de Título Universitario de Grao segundo RD 55/2005, de 21 de xaneiro de Mestre de Educación Primaria.

Os coñecementos científicos intégranse no currículo para proporcionar ao alumnado as bases dunha formación científica e tecnolóxica que contribúa a desenvolver as competencias necesarias para comprender a realidade, desenvolverse na vida e interactuar co seu medio natural -a docencia-.

O coñecemento competencial integra un coñecemento de base conceptual (saber dicir), un coñecemento relativo ás destrezas (saber facer) e un coñecemento con gran influencia social e cultural, que implican un conxunto de valores e actitudes (saber ser).

Neste contexto normativo, as universidades van seguir sendo competentes na formación inicial do profesorado e van seguir contribuíndo substancialmente ao perfil profesional do profesorado novel de Educación Primaria.

Neste marco propónse o deseño e implantación de procedementos que inciden no proceso de aprendizaxe (avaliación formativa e formadora, na que o alumnado é *corresponsable) a través dos seguintes instrumentos: Cuestionarios ou formularios (Knowledge - Prior - Study - Inventory o KPSI), rúbricas ou matrices de valoración e mapas conceptuais. Todos eles están inseridos na combinación entre o traballo cooperativo e o individual, pois se ben os procesos de aprendizaxe teñen lugar socialmente, a aprendizaxe é individual. No caso dos mapas conceptuais tamén se utilizan como probas de execución ou realización.

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos

- B2 Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
- B3 Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
- B4 Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
- B5 Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
- B6 Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
- B7 Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
- B8 Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
- B9 Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
- B10 Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
- B11 Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
- B12 Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
- C25 Comprender os principios básicos e as leis fundamentais das ciencias experimentais (Física, Química, Biología e Xeoloxía)
- C26 Coñecer o currículo escolar destas ciencias
- C27 Suscitar e resolver problemas asociados coas ciencias á vida cotiá
- C28 Valorar as ciencias como un feito cultural
- C29 Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
- C30 Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover a adquisición de competencias básicas nos estudantes
- D1 Capacidade de análise e síntese
- D2 Capacidade de organización e planificación
- D3 Comunicación oral e escrita na lingua materna
- D4 Coñecemento de lingua estranxeira
- D5 Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
- D6 Capacidade de xestión da información
- D7 Resolución de problemas
- D8 Toma de decisións
- D9 Traballo en equipo
- D10 Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
- D11 Traballo nun contexto internacional
- D12 Habilidades nas relacións interpersoais
- D13 Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
- D14 Razoamento crítico
- D15 Compromiso ético
- D16 Aprendizaxe autónoma
- D17 Adaptación a novas situacións
- D18 Creatividade
- D19 Lideranza
- D20 Coñecemento doutras culturas e costumes
- D21 Iniciativa e espírito emprendedor
- D22 Motivación pola calidade
- D23 Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Comprender os principios básicos, as leis fundamentais, os modelos, os marcos teóricos e as metodoloxías das ciencias experimentais ao longo da historia e os seus niveis de desenvolvemento actuais.	A1	B1	C25	D1
		B3	C26	D2
		B8	C27	D3
		B9	C28	D4
		B10	C29	D5
		B11	C30	D6
		B12		D7
				D8
				D9
				D12
				D13
				D14
				D15
			D16	
			D17	
			D18	
			D19	
			D20	
			D21	
			D22	
			D23	
Comprender, analizar e avaliar o deseño curricular actual da educación primaria; identificando a complexidade dos procesos educativos na aprendizaxe das ciencias experimentais, seleccionar e desenvolver recursos didácticos apropiados para a adquisición de competencias polo alumnado.	A1	B1	C26	D1
	A2	B2	C27	D2
	A3	B3	C28	D3
		B4	C29	D5
		B5	C30	D6
		B6		D8
		B7		D9
		B8		D10
		B10		D12
		B11		D13
		B12		D14
				D15
				D16
			D17	
			D18	
			D19	
			D20	
			D21	
			D22	
			D23	
Identificar e comprender as similitudes e diferenzas entre a construción do coñecemento científico-tecnolóxico e a aprendizaxe da ciencia na escola; relacionando os aspectos físico-químicos, biolóxico-xeolóxicos e tecnolóxicos coa contorna próxima e a vida cotiá do alumnado.	A1	B1	C25	D1
	A2	B2	C26	D2
	A3	B3	C27	D3
	A4	B4	C28	D4
	A5	B5	C29	D5
		B6	C30	D6
		B7		D7
		B8		D8
		B9		D9
		B10		D10
		B11		D11
		B12		D12
				D13
			D14	
			D15	
			D16	
			D17	
			D18	
			D19	
			D20	
			D21	
			D22	
			D23	

Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, tecnoloxía, sociedade e medio ambiente; valorando as ciencias experimentais como un feito cultural, promover actitudes e condutas cidadás para buscar un futuro sustentable en igualdade de xénero.	A1	B1	C25	D1
	A2	B2	C26	D2
	A3	B3	C27	D3
	A4	B4	C28	D4
	A5	B5	C29	D5
		B6	C30	D6
		B7		D7
		B8		D8
		B9		D9
		B10		D10
		B11		D11
		B12		D12
				D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D21
				D22
				D23

Contidos

Tema	
1. As Ciencias Experimentais. Xénese e desenvolvemento da ciencia como feito cultural.	<p>As ciencias experimentais. Ciencia, tecnoloxía, xénero, sociedade e medio ambiente.</p> <p>A experimentación na aula-laboratorio e nas saídas didácticas ao contorno.</p> <p>A correlación dos descubrimentos experimentais e as achegas científicas na vida cotiá.</p>
2. Metodoloxía científica	<p>Fundamentos do ensino das ciencias na educación primaria.</p> <p>O decreto de currículo da comunidade autónoma para a educación primaria.</p> <p>O traballo práctico na aprendizaxe das ciencias experimentais.</p>
3. A materia e a súa diversidade na Natureza.	<p>A realidade macroscópica. Unidades fundamentais da materia: elementos e sustancias, mesturas e compostos. (enfoque físico, químico, biolóxico e xeolóxico).</p> <p>Un modelo submicroscópico para a materia: molécula, átomo, partícula e subpartícula.</p>
4. Materia e enerxía	<p>Estados da materia e cambios.</p> <p>Interaccións e forzas fundamentais.</p> <p>O Universo: cosmos e caos.</p> <p>Teorías de unificación (enfoque físico, químico, biolóxico e xeolóxico).</p>
5. Máquinas e tecnoloxías	<p>Máquinas elementais: vantaxe mecánica.</p> <p>Sistemas tecnolóxicos: control e automatismo.</p>

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos docentes e/ou divulgativos	10	20	30
Traballos de aula	5	7.5	12.5
Prácticas de laboratorio	7.5	11.25	18.75
Titoría en grupo	3	2.25	5.25
Metodoloxías integradas	0	22.6	22.6
Sesión maxistral	9	18	27
Debates	14	11.9	25.9
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	4	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Eventos docentes e/ou divulgativos	Realización de conferencias e obradoiros, Visionado de materiais multimedia.
Traballos de aula	Traballos dirixidos polo profesor: resolución de cuestións e situacións problema.
Prácticas de laboratorio	Técnicas grupais participativas: realización de actividades experimentais en pequeno grupo na aula-laboratorio.
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas, consulta e seguimento de traballos: titorías individuais e en pequeno grupo.
Metodoloxías integradas	Actividades tuteladas: formulación e desenvolvemento de actividades e simulacións interactivas.
Sesión maxistral	Actividade autónoma da alumna e do alumno, a partir da formulación de preguntas.
Debates	Técnicas grupais participativas en pequeno grupo e en gran grupo.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Debates	Monitorizaranse as intervencións de cada alumna e alumno nos debates grupais de aula.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Cada alumna e cada alumno presentará un diario do evento para seguir as súas aprendizaxes.
Traballos de aula	Cada alumna e cada alumno reflectirá na aula virtual o seu diario de aula, que incluírá as súas dúbidas sobre as actividades realizadas.
Prácticas de laboratorio	A persoa alumna, no pequeno grupo de traballo, formulara as súas cuestións, achegas e suxestións.
Titoría en grupo	Periódicamente realizaránse titorías en gran grupo para abordar aquelas cuestións de interese xeral formuladas polo alumnado.
Sesión maxistral	A partir da exposición e a presentación temática de aula, o alumnado formulara as preguntas e suxestións de continuidade.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballos de aula	Avaliación continua a través do seguimento da alumna e do alumno, cos seguintes resultados de aprendizaxes: 1º)- Comprender, analizar e desenvolver, a terceiro nivel de concreción, o deseño curricular actual da educación primaria; identificando a complexidade dos procesos educativos en aprendizaxe das ciencias experimentais. 2º)-Comprender, analizar e desenvolver, a terceiro nivel de concreción, o deseño curricular actual da educación primaria; identificando a complexidade dos procesos educativos en aprendizaxe das ciencias experimentais. 3º)- Buscar, coñecer e utilizar recursos didácticos, os equipamentos tecnolóxicos e as metodoloxías docentes para o ensino das ciencias na educación primaria; deseñando e avaliando a posta en práctica de actividades na aula-laboratorio e na contorna próxima do centro educativo.	30	B1 C25 D1 B2 C26 D2 B3 C27 D3 B4 C28 D4 B5 C29 D5 B6 C30 D6 B7 D7 B8 D8 B9 D9 B10 D12 B11 D13 B12 D14 D15 D16 D17 D18 D20 D22 D23

Prácticas de laboratorio	Avaliación continua a través da exposición de traballos realizados, individualmente e en pequeno grupo: deseño de simulacións e realización de actividades experimentais; cos seguintes resultados de aprendizaxes: 1ª)- Comprender, analizar e desenvolver, a terceiro nivel de concreción, o deseño curricular actual da educación primaria; identificando a complexidade dos procesos educativos en aprendizaxe das ciencias experimentais. 2ª)- Identificar e comprender as similitudes e diferenzas entre a construción do coñecemento científico-tecnolóxico e a aprendizaxe da ciencia na escola; relacionando os aspectos físico-químicos, biolóxico-xeolóxicos e tecnolóxicos coa contorna próxima e a vida cotiá do alumnado. 3ª)- Buscar, coñecer e utilizar recursos didácticos, os equipamentos tecnolóxicos e as metodoloxías docentes para o ensino das ciencias na educación primaria; deseñando e avaliando a posta en práctica de actividades na aula-laboratorio e na contorna próxima do centro educativo.	30	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C25 C26 C27 C28 C29 C30	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D20 D22 D23
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Avaliación global do proceso de aprendizaxe e adquisición de competencias e coñecementos: realización individual de dúas probas escritas presenciais, unha sobre contidos e a outra sobre actividades experimentais, cos seguintes resultados de aprendizaxes: 1ª)- Comprender os principios básicos, as leis fundamentais e as metodoloxías das ciencias experimentais ao longo da historia e os seus niveis de desenvolvemento actuais. 2ª)- Identificar e comprender as similitudes e diferenzas entre a construción do coñecemento científico-tecnolóxico e a aprendizaxe da ciencia na escola; relacionando os aspectos físico-químicos, biolóxico-xeolóxicos e tecnolóxicos coa contorna próxima e a vida cotiá do alumnado.	40	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C25 C26 C27 C28 C29 C30	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D20 D22 D23

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Na bibliografía inclúese a referencia completa do libro titulado Ciencia para educadores. O uso deste libro é unha fonte documental para realizar unha parte importante das actividades e traballos que serán obxecto de avaliación.
- Para poder acollerse á avaliación continua a través de actividades na aula virtual é preciso asistir á sesión lectivas de aula e de aula-laboratorio nun 80% do tempo presencial, cun aproveitamento idóneo.
- **PERSOAS NON ASISTENTES:** todas aquelas alumnas e alumnos que non acaden o 80% das asistencias deberán realizar as respectivas dúas probas de resposta longa (exames de aspectos teóricos e de aspectos prácticos). Para obter unha avaliación positiva é preciso obter unha cualificación igual ou superior a 5 puntos sobre 10 en cada unha das dúas probas, e a súa nota será a media aritmética d e ámbalas dúas cualificacións.
- Os documentos e arquivos dos traballos e tarefas do curso serán dispostos, en tempo e forma segundo os prazos programados, por cada alumna e cada alumno no seu espazo persoal respectivo na aula virtual do curso en FAITIC, en formatos de código aberto ou de visores libres.
- Para obter unha avaliación continua positiva é preciso obter a cualificación de aprobado en cada un dos apartados establecidos nas probas de avaliación e observar un comportamento correcto nas sesións presenciais, xa que se valorará como condición imprescindible que o aproveitamento e a participación sexan acomodadas.
- **DATAS DE EXAMES:** consultarase na páxina web da facultade no apartado de organización académica (<http://feduc.webs.uvigo.es/index.php?id=60,0,0,1,0,0>)
- **1ª CONVOCATORIA:** A cualificación final (nota) será obtida, por avaliación continua, mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares (notas) dos traballos de aula, das prácticas de laboratorio e das probas presenciais, realizadas ao longo do curso. En todo caso será necesario alcanza unha cualificación mínima de aprobado (5 sobre 10) en cada un dos apartados establecidos de: Traballos de aula, Prácticas de laboratorio e Proba presencial individual.
- **2ª CONVOCATORIA:** gardaranse todas as cualificacións parciais (notas) positivas dos traballos de anual e das prácticas de laboratorio, obtidas pola alumna ou polo alumno durante todo o curso, que ponderadas segundo as

porcentaxes anteditos (30% e 30%, respectivamente) serán acumuladas sumativamente nunha cualificación única (nota), a que promediará ao 40 % coa cualificación (nota) de próbalas escrituras presenciais desta convocatoria.

- Se a alumna ou o alumno manifesta expresamente, por escrito na cabeceira da primeira folla de exame desta segunda convocatoria, o seu desexo de que non sexan tidas en conta estas notas, a súa cualificación final será unicamente a nota derivada da corrección desta proba.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía básica

- 1)- GARRIDO, J.M.; PERALES, F.J.; GALDÓN. M. (2008): **Ciencia para educadores**. Madrid - Pearson Educación. <http://www.pearsoneducacion.com/corporativo/resultados.asp?ean=9788483224250&categoria=Educaci%F3n&valor=a&buscar=Ciencia%20para%20educadores>
- 2)- CHALMERS, A.F.(2000): **¿Qué es esa cosa llamada ciencia?**. Madrid - Siglo XXI de España. <http://www.sigloxxieditores.com/libros/QuE-es-esa-cosa-llamada-ciencia/9788432314308>
- 3)- CAÑAS, A.; MARTÍN-DÍAZ, M.J. & NIEDA, J. (2009): **Competencia en el conocimiento y la interacción con el mundo físico**. Madrid - Alianza Editorial. http://www.alianzaeditorial.es/libro.php?id=1397861&id_col=100508&id_subcol=100518
- 4)- ONTORIA, A. et al. (2011): **Mapas Conceptuales. Una técnica para aprender**. Madrid - Narcea Ediciones. <http://narceaediciones.es/educacion-hoy/386-mapas-conceptuales.html>
- 5)- GONZÁLEZ GARCÍA, F.M. (2008): **El Mapa Conceptual y el Diagrama UVE**. Madrid - Narcea Ediciones. http://narceaediciones.es/universitaria/385-el-mapa-conceptual-y-el-diagrama-uve.html?search_query=Mapas+Conceptuales&results=8
- 6)- ARIAS, A. et al. (2009): **O traballo por proxectos en infantil, primaria e secundaria**. Consellería de Educación e O.U. Xunta de Galicia. http://www.edu.xunta.es/ftpserver/portal/DXC/9002463-Proxectos_Web.pdf

Bibliografía complementaria

- a)- Enric Ramiro i Roca (2010). **La maleta de la ciencia**. Barcelona - Editorial Graó <http://www.grao.com/lilibres/arees/didactica-de-las-ciencias-experimentales/pagact/1/la-maleta-de-la-ciencia>
- b)- VanCleave , Janice (2005). **Química para niños y jóvenes**. LIMUSA WILEY <http://www.libreria-limusa-wiley.com/home/product/73/546/quimica-para-ninos-y-jovenes?keyword=Qu%C3%ADmica+para+ni%C3%B1os+y+j%C3%B3venes>
- c)- VanCleave , Janice (2000). **Animales**. LIMUSA WILEY <http://www.libreria-limusa-wiley.com/home/product/73/171/animales>
- d)- Battista Quinto Borghi (2009). **Los talleres en educación infantil. Espacios de crecimiento**. Barcelona - Editorial Graó. <http://www.grao.com/lilibres/los-talleres-en-educacion-infantil>
- e)- JORBA, J. e SANMARTÍ, N. (1996): **Enseñar, aprender y evaluar: un proceso de evaluación continua**. Madrid: M.E.C. http://books.google.com/books/about/Ense%C3%B1ar_aprender_y_evaluar.html?hl=es&id=a_rCXrBxikwC
- f)- Consellería de Cultura, Educación e O.U. **Repositorio Legislativo**. Actualizado. Xunta de Galicia. <http://www.edu.xunta.es/portal/contenido?comando=ContenidoDinamicoComando&accion=verRecurso&IID=gl&trID=6feef521-c0a8fd03-006e7a5b-20451b33&pwID=e4763dcf-0a0a2825-006c0962-b0b5ef8f&rID=715e03c7-45321682-00e1ff2f-0c0bc0e8>

Recomendacións

Materias que continúan o temario

- Didáctica das ciencias experimentais I/P02G120V01402
Didáctica das ciencias experimentais II/P02G120V01502
-

Outros comentarios

Ver apartado de evaluación

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua española**

Materia	Lingua española			
Código	P02G120V01303			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Cuevas Alonso, Miguel			
Profesorado	Cuevas Alonso, Miguel Freijeiro Ocampo, Eva			
Correo-e	mcuevasalonso@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	A lexislación actual esixe que o futuro docente posúa, ademais dunha extensa e profunda formación en aspectos psicopedagóxicos, un dominio da ferramenta básica e imprescindible en todo proceso de comunicación: a lingua española. Ademais do coñecemento dos principios básicos e científicos de disciplinas lingüísticas que se ocupan da lingua española, as destrezas, que os profesores deben perfeccionar nas clases, para alcanzar os obxectivos inherentes á aprendizaxe: capacidade lectora, a expresión oral, a expresión escrita e a análise e interpretación de textos orais e escritos.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
C43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación
C44	Adquirir formación literaria e coñecer a literatura infantil
C45	Coñecer o currículo escolar das linguas e a literatura
C46	Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente nas linguas oficiais da Comunidade Autónoma correspondente
C47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino
C48	Fomentar a lectura e animar a escribir
C49	Coñecer as dificultades para a aprendizaxe das linguas oficiais de estudantes doutras linguas
C50	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües
C52	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D7	Resolución de problemas

D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D11	Traballo nun contexto internacional
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D19	Lideranza
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Distinguir as bases das diferentes metodoloxías de aprendizaxe no ámbito do deporte individual				
2. Capacitar ao alumno-a en a aplicación correcta de fichas de observación para detectar erros.				
3. Extraer información cualitativa da observación da acción deportiva.				
4. Aplicar adecuadamente tarefas *motrices para a mellora do xesto técnico				
5. Capacitar ao alumno-a en a efectividade na mellora do rendemento do deportista				
6. Orientar e guiar ao alumno-*as no coñecemento teórico-práctico do adestramento en deportes individuais				
7. Distinguir e aplicar os diferentes métodos de adestramento en relación coas capacidades físicas de forma adecuada en relación cos deportes individuais				
8. Interpretar os fundamentos teóricos nos que se basean as distintas unidades básicas de planificación aplicadas no deporte individual.				
9. Empregar o coñecemento da evolución das capacidades físicas mediante a maduración biolóxica e o adestramento para planificar a carreira deportiva do deportista				
Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma, creativo e cooperativo, e promovelos nos estudantes desde a participación e o esforzo individual.	A3 A5	B2 B3 B4 B5	C50	D1 D2 D7 D9 D10 D12 D17 D19
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	A1	B1 B2 B4 B7	C43 C44 C45 C46 C47 C49 C52	D1 D2 D3 D7 D13 D14 D15 D20
Coñecer, respectar e promover a diversidade lingüística e cultural de España e de Europa.	A1 A2 A3	B3 B4 B5 B7	C43 C50 C52	D11 D13 D14 D15 D20
Recoñecer a identidade da etapa de educación infantil e as súas características cognitivas e *comunicativas.	A2	B1 B2	C43 C44 C46 C47 C49	D7 D14 D17
Saber expresarse en español con fluidez e precisión e poder facer un uso flexible do devandito idioma para fins sociais, académicos e profesionais.	A4	B2	C46 C48	D1 D3 D12
Falar, ler e escribir, correcta e adecuadamente, a lingua española.	A4		C46 C48	D1 D7 D14
Coñecer a *fonoloxía, a fonética e a ortografía da lingua española.	A1 A2	B1	C43	D1 D3 D7 D14

Coñecer e saber usar a gramática do español.

A1 B1 C43 D1
A2 D7
D14
D16

Adquirir e saber utilizar os conceptos básicos da *semántica, a *lexicología e a lexicografía do español.

A1 B1 C43 D1
A2 D7
D9
D14
D16

Contidos

Tema

1. Cuestións xerais de comunicación	1.1. Comunicación, linguaxe e significación. 1.2. A linguaxe como instrumento de comunicación e expresión. 1.3 As linguas como patrimonio inmaterial (*PEA-UNESCO) 1.4. Mensaxes, sinais e supostos: procesos *inferenciales e *semióticos 1.5. O código na comunicación 1.6. Relevancia
2. Fonética e *fonoloxía do español	2.1. Fonética e *fonoloxía. As relacións entre os elementos do sistema. 2.2. Fonética. Ramas da Fonética. Fundamentos da Fonética *Articulatoria e Acústica. Os sons do español. A transcripción. 2.3. *Fonoloxía. Ámbito de estudo. A *fonemática e a *prosodia. A fonema e a súa determinación. As fonemas do español. *Neutralización, *desfonoloxización e distribución *defectiva. A transcripción. 2.4. *Suprasegmentos. A *síllaba. O acento. A *entonación.
3. Morfoloxía e sintaxe	3.1. O ámbito da morfoloxía e da sintaxe. As unidades. Enunciado e oración. A noción de *sintagma. 3.2. Descrición das unidades. 3.3. As categorías *gramaticales. 3.4. Unidades *sintácticas. 3.5. Funcións. A oración simple, composta e complexa.
4. Semántica e léxico	4.1. Lexicoloxía, lexicografía e semántica. 4.2. Relacións léxico-semánticas 4.3. Neoloxismos e creación de palabras

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	20	0	20
Presentacións/exposicións	6	18	24
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	2	12	14
Sesión maxistral	28	40	68
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	20	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas aplicando os contidos explicados e axudado polas directrices e supervisión do profesor. Por iso, adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Presentacións/exposición	Exposición durante as horas prácticas e por grupos de traballo no que se poñan en práctica os contidos explicados.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividades previstas para ser realizadas polos alumnos de maneira autónoma e fora da aula que serán corrixiadas polo profesor de maneira individual.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	No horario de titorías establecido ao efecto ou mediante cita acordada.

Resolución de problemas e/ou exercicios	No horario de titorías establecido ao efecto ou mediante cita acordada.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	No horario de titorías establecido ao efecto ou mediante cita acordada.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Presentacións/exposicións	Realización de traballos tutelados e presentación dos resultados	20	A1 B1 C43 D1 A2 B2 C44 D2 A3 B3 C45 D3 A4 B4 C46 D7 A5 B5 C47 D9 B7 C48 D10 C49 D11 C50 D12 C52 D13 D14 D15 D16 D17 D19 D20
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	De forma autónoma e non autónoma: Sesión maxistral: Valorarase a participación habitual do estudante nas sesións expositivo-participativas (15%) Resolución de problemas e/ou exercicios: Participación na preparación, realización e revisión dos exercicios de aplicación/profundización, de resolución de problemas ou de prácticas de análises e comentario (15%) Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas: Avaliación das competencias adquiridas na aplicación práctica dos coñecementos teóricos (15%)	45	A1 B1 C43 D1 A2 B2 C44 D2 A3 B3 C45 D3 A4 B4 C46 D7 A5 B5 C47 D9 B7 C48 D10 C49 D11 C50 D12 C52 D13 D14 D15 D16 D17 D19 D20
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	35	A1 B1 C43 D1 A2 B4 C44 D2 A3 C45 D3 A4 C46 D7 A5 C47 D13 C49 D14 C52 D15 D16 D20

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os estudantes, para superar a materia, deberán obter o 50% de todas e cada unha das probas que integran a avaliación.

No caso de que non superasen algunha das probas e, especificamente, as competencias da materia, serán avaliados na segunda convocatoria durante o mes de xullo. Neste caso a avaliación realizarase mediante un exame.

Aqueles estudantes que, por causa xustificada no comezo do curso académico, non poidan asistir regularmente ás clases teóricas, prácticas, actividades e exercicios que se desenvolverán nos espazos docentes destinados ás tarefas determinadas, deberán realizar, obrigatoriamente, as mesmas actividades e tarefas dos asistentes, e no mesmo prazo sinalado para ese efecto.

As porcentaxes asignadas ás probas para os alumnos non asistentes serán exactamente as mesmas que as indicadas para os estudantes asistentes.

As datas dos exames pódense consultar na web da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte na sección "Organización académica" (<http://feduc.webs.uvigo.es/index.php?ide=60,0,0,1,0,0>)

Bibliografía. Fuentes de información

- § Escandell Vidal, M. V. (2005): La comunicación. Madrid: Gredos.
- § Fernandez Planas, A. M^a (2005): Así se habla. Nociones fundamentales de fonética general y española. Barcelona: Horsori.
- § Real Academia Española (2010): Nueva gramática de la lengua española. Manual. Madrid: Espasa.
- § Bosque, I. y V. Demonte (eds.) (1999): Gramática descriptiva de la lengua española. (3vols). Madrid: Espasa Calpe.
- § Gómez Torrego, L. (2006): Hablar y escribir correctamente. Gramática normativa del español actual. Madrid: Arco/Libros. 2 tomos.
- § Real Academia Española (2011): Nueva gramática de la lengua española. Fonética y fonología. Madrid: Espasa.
- § Rodríguez Ramalle, Mª T. (2005). Manual de Sintaxis del español. Madrid: Castalia Universidad.
- § Teso Martín, E. del (2007): Compendio y ejercicios de semántica II. Madrid, Arco/Libros.

Diccionarios

- § Casares, J. (1959). Diccionario ideológico de la lengua española. Barcelona: Gustavo Gili.
- § Antonio Pascual. Madrid: Gredos.
- § DRAE-2001. REAL ACADEMIA ESPAÑOLA (2001): Diccionario de la lengua española. Madrid: Espasa Calpe.
- § Martínez de Sousa, J. (2008). Diccionario de usos y dudas del español actual. DUDEA. Gijón: Trea.
- § REAL ACADEMIA ESPAÑOLA (1999). Nuevo tesoro lexicográfico de la lengua española. Madrid: Espasa Calpe, edición en DVD.
- § Seco, M. (2001): Diccionario de dudas y dificultades de la lengua española. Madrid: Espasa.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica da lingua e a literatura infantil/P02G110V01404

DATOS IDENTIFICATIVOS**Matemáticas e a súa didáctica I**

Materia	Matemáticas e a súa didáctica I			
Código	P02G120V01304			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Gil Villanueva, José María			
Profesorado	Gil Villanueva, José María			
Correo-e	jmgil@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código	
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C39	Coñecer o currículo escolar de matemáticas
C40	Analizar, razoar e comunicar propostas matemáticas. Suscitar e resolver problemas vinculados coa vida cotiá
C41	Valorar a relación entre matemáticas e ciencias como un dos alicerces do pensamento científico
C42	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D14	Razoamento crítico
D16	Aprendizaxe autónoma
D18	Creatividade
D21	Iniciativa e espírito emprendedor
D22	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Coñecer o currículo escolar de matemáticas.	B1 B2 B3 B4 B10	C39 C41 C42	D1 D2 D3 D6 D7 D14
Analizar, razoar e comunicar propostas matemáticas.	B2 B3 B4 B9 B10 B12	C40	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D12 D14 D18 D22
Expor e resolver problemas vinculados coa vida cotiá.	B3 B5 B7 B12	C40 C41	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D14 D16 D18 D21 D22
Valorar a relación entre matemáticas e ciencias como un dos alicerces do coñecemento científico.	B3 B4 B12	C41	D1 D3 D6 D8 D9 D14 D16 D18 D21 D22

Contidos

Tema	
1. Números e operacións: conceptos previos	*
2. A clasificación e a ordenación	*
3. Os números naturais	*
4. Sistemas de numeración	*
5. Operacións	*
6. Divisibilidade	*
7. As fraccións e os números decimais	*
8. Os problemas aritméticos	*

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	26	47	73
Sesión maxistral	25	50	75
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Formulación, análise, resolución e debate dun problema ou exercicio relacionado coa temática da materia, por parte do alumnado.
Sesión maxistral	Exposición dos contidos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de titoría e, por outro, nas horas presenciais dos grupos *C.
Sesión maxistral	A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de titoría e, por outro, nas horas presenciais dos grupos *C.
Probas	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de titoría e, por outro, nas horas presenciais dos grupos *C.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas e/ou exercicios Tratarase dunha proba escrita na que o alumno deberá resolver seis problemas relacionados cos contidos da materia. Na cualificación final terase en conta a participación nos distintos grupos de traballo. Resultados de aprendizaxe: Todos	100	B1 C39 D1
		B2 C40 D2
		B3 C41 D3
		B4 C42 D6
		B5 D7
		B7 D8
		B9 D9
		B10 D12
		B12 D14
		D16
		D18
		D21
D22		

Outros comentarios sobre a Avaliación

En posteriores convocatorias o sistema de avaliación será o mesmo que o previsto para a primeira convocatoria. O alumnado non asistente será evaluado mediante un exame final.

As datas dos exames oficiais se poden consultar na web da Facultade no apartado de organización académica (<http://feduc.webs.uvigo.es/index.php?id=189,921,0,0,1,0>)

Bibliografía. Fontes de información

Nortes Checa, Andrés, **700 problemas de Matemáticas y su Didáctica**, Diego Marín,

Nortes Checa, Andrés, **Matemáticas y su Didáctica**, Diego Marín,

Varios (colección), **Matemáticas: Cultura y aprendizaje**, Síntesis,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xeografía**

Materia	Xeografía			
Código	P02G120V01305			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Pazo Labrador, Alberto José			
Profesorado	Pazo Labrador, Alberto José			
Correo-e	apazo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Trátase de que o alumno adquira os coñecementos, habilidades e destrezas necesarias para comprender e coñecer os aspectos elementais dos fenómenos xeográficos, físicos e humanos e os seus interrelaciones, así como a súa proxección na *docencia. Trátase tamén de que o alumno desenvolva as súas capacidades de análises e de sínteses e o *razonamiento espacial, fundado na *multicausalidad dos procesos xeográficos.			

Competencias

Código	
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática
C23	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible
C29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
C31	Comprender os principios básicos das ciencias sociais
C32	Coñecer o currículo escolar das ciencias sociais
C33	Integrar o estudo histórico e xeográfico desde unha orientación instructiva e cultural
C34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico
C35	Valorar a relevancia das institucións públicas e privadas para a convivencia pacífica entre os pobos
C37	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
C48	Fomentar a lectura e animar a escribir
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas

D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D23	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Comprender os principios básicos das Ciencias Sociais: Xeografía	B1	C14	D2
	B11	C29	D14
		C31	D15
		C32	D23
Coñecer o currículo escolar das Ciencias Sociais: os contidos xeográficos	B1	C31	D1
	B4	C32	D2
			D3
			D13
			D14
			D15
Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico	B5	C33	D1
	B10	C48	D3
	B11		D6
			D9
			D14
			D16
Integrar o estudo xeográfico desde unha orientación instructiva e cultural	B3	C13	D3
		C33	D7
		C34	D8
			D13
			D15
			D20
			D23
Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico	B3	C14	D7
	B7	C23	D8
	B8	C35	D9
	B9		D13
			D14
Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes entre os estudantes	B11	C13	D7
		C37	D8
			D9
			D16
			D18
Manexo dos Tics de forma adecuada ás necesidades e niveis da Educación Primaria	B6	C29	D5
	B11	C37	D6
			D7
			D16
		D17	

Contidos

Tema	
1. BLOQUE 1. A situación no espazo e a representación	A Terra no Universo e os seus movementos. As consecuencias xeográficas. As representacións da Terra.
2. BLOQUE 2. As consecuencias xeográficas dos procesos naturais	A Hidrosfera. O sistema climático. As formas do relevo terrestre. A Biosfera.
3. BLOQUE 3. As consecuencias xeográficas da acción humana	A poboación do mundo e os seus problemas. O proceso de urbanización e os caracteres actuais da cidade. A globalización.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	22.5	22.5	45
Traballos de aula	9	18	27
Traballos tutelados	3	21	24
Outros	5	10	15
Titoría en grupo	3	6	9
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	5	10	15
Resolución de problemas e/ou exercicios	5	10	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición dos contidos da materia, con apoio de material audiovisual e exemplos prácticos
Traballos de aula	Resolución de exercicios; traballos con material cartográfico; realización, análise e comentario de gráficos; comentarios de texto
Traballos tutelados	Realización, en grupo, dun comentario exhaustivo dunha folla do Mapa Topográfico
Outros	Asistencia e participación activa nas actividades do aula
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas e problemas e orientación sobre os conceptos, traballos de aula e traballos tutelados

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Resolución de dúbidas e problemas que poidan ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como realizar un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas e problemas que poidan ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como realizar un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe
Traballos tutelados	Resolución de dúbidas e problemas que poidan ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como realizar un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballos de aula	Presentación dos traballos realizados na aula (comentarios, reflexións, análises). Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico - Integrar o estudo xeográfico desde unha orientación instrutiva e cultural - Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico - Manexo dos Tics de forma adecuada ás necesidades e niveis da Educación Primaria	10	B3 B5 B6 B10 B11	C13 C48	D1 D2 D3 D5 D6 D8 D9 D14	
Traballos tutelados	Presentación do traballo realizado acorde ás pautas propostas. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico - Manexo dos Tics de forma adecuada ás necesidades e niveis da Educación Primaria	15	B3 B5 B10 B11	C13 C48	D1 D2 D3 D6 D9 D14 D16	
Outros	Asistencia e participación activa nas actividades da aula. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico - Integrar o estudo xeográfico desde unha orientación instrutiva e cultural	5	B4 B5 B8	C48	D13 D14 D15 D17 D18	

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Tres probas teóricas sobre os conceptos básicos e contidos do temario. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Comprender os principios básicos das Ciencias Sociais: Xeografía -Coñecer o currículo escolar das Ciencias Sociais: os contidos xeográficos - Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico	35	B1 B7 B9	C31 C48	D1 D3 D14 D20 D23
Resolución de problemas e/ou exercicios	Tres probas prácticas sobre aspectos tratados no temario. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico - Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes entre os estudantes	35	B3 B8 B10 B11	C48	D1 D2 D3 D7 D14

Outros comentarios sobre a Avaliación

As probas teóricas e prácticas, os traballos de aula, tutelado e demais actividades serán liberatorias. No exame final (oficial) faranse as partes que queden pendentes, no seu caso. En caso de non asistir e non realizar as actividades, ou non realizar as probas correspondentes, faranse todas no exame final (oficial). Para obter un aprobado na cualificación final é CONDICIÓN NECESARIA superar as probas teóricas e prácticas. A realización das demais actividades por si soas, aínda que numericamente permítano, non será suficiente para conseguir o aprobado final. Da mesma maneira, o aprobado da parte teórico-práctica non bastará para o aprobado final sen a realización e superación das demais actividades

As probas teóricas e prácticas non se compensarán entre si de face á nota final; é preciso aprobar o tres partes de maneira independente. Os contidos teórico-prácticos de cada proba serán os seguintes: na primeira, os do bloque 1; na segunda, os do bloque 2; na terceira, os do bloque 3.

As probas parciais teórico-prácticas só se poderán presentar aqueles alumnos que entregasen unha ficha debidamente cuberta dentro do primeiro mes.

Na segunda convocatoria, xullo, e demais convocatorias extraordinarias, deberá facerse un exame global da materia. Non se conservarán as notas de eventuais partes aprobadas. Soamente conservaranse, en caso de realizarse na aula, as cualificacións das actividades das clases B. De non realizar estas actividades, deberán realizarse nese exame.

As mesmas condicións rexen para aqueles alumnos que, por algunha razón, non poidan asistir regularmente a clase

As datas dos exames poden consultarse na páxina web da Facultade, na ligazón <http://feduc.webs.uvigo.es/index.php?ide=189,921,0,0,1,0>

Bibliografía. Fontes de información

- - BIELZA DE ORY, V. (ed.) (1993). *Geografía General*. Madrid, taurus, 2 vols.

ALBET, A. y BENEJAM, P. (2000): *Una Geografía Humana renovada. Lugares y regiones en un mundo global*. Barcelona, ICE de - - - ZÁRATE MARTÍN, M.A. y RUBIO BENITO, M.T. (2005): *Geografía Humana. Sociedad, Economía y Territorio*. Madrid, Ed.. Universitaria Ramón Areces.

- ZÁRATE MARTÍN, M.A. y RUBIO BENITO, M.T. (2006): *Glosario y prácticas de Geografía Humana*. Madrid, Ed. Universitaria Ramón Areces.

- ZÁRATE MARTÍN, M.A. y RUBIO BENITO, M.T. (2011). *Paisaje, Sociedad y Cultura en Geografía Humana*. Madrid, Ed. Universitaria Ramón Areces.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica das ciencias sociais/P02G120V01503

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Ciencias experimentais/P02G120V01302

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Historia: Historia do presente/P02G120V01203

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica das artes plásticas e visuais**

Materia	Didáctica das artes plásticas e visuais			
Código	P02G120V01401			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Ezquieta Llamas, Iciar			
Profesorado	Ezquieta Llamas, Iciar Paz García, María Begoña			
Correo-e	iciarezquieta@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	<p>A finalidade primeira da [didáctica das artes plásticas e visuais] é proporcionar aos alumnos unha formación artística e didáctica de calidade. Tanto no que se refire á capacidade de formalizar e interpretar producións de arte nos seus diversos ámbitos e territorios, como concepto ampliado, como no que se refire á capacidade de reelaborar os mencionados contidos para facilitar a formación dos nenos (de 6 a 12 anos). A tarefa é construír un sustrato de coñecemento teórico necesario, combinado cunha serie de destrezas e habilidades formais que armen ao alumno dunha capacidade crítica e creativa que lle permita desenvolver ferramentas de aprendizaxe, valoración e coñecemento coas que traballar no campo da educación primaria. Traballaremos no taller con rutinas procedimentais e elaboracións técnicas simultaneamente ao estudo de contidos xerais da historia da arte. Estas tarefas máis CONVENCIONAIS convivirán coa análise e o traballo dentro dos novos espazos da arte e as novas ferramentas visuais, audiovisuais e tecnolóxicas nas que abordaremos posibilidades de traballo máis vinculadas a linguaxes contemporaneos cercanos e intuitivos para os rapaces cos que os nosos alumnos terán que traballar.</p> <p>Plantexaremos estratexias de traballo colaborativo combinadas con propostas individuais dentro de estruturas de traballo por proxectos que vehiculará o transcórreo do cuadrimestre.</p> <p>As rutinas habituais do noso traballo durante o curso académico alternarán a produción práctica coa reflexión teórica, o traballo de campo e as propostas de ferramentas didácticas específicas.</p>			

Competencias

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
C53	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde as artes
C54	Coñecer o currículo escolar da educación artística, nos seus aspectos plástico, audiovisual e musical
C55	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades musicais e plásticas dentro e fóra da escola
C56	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D7	Resolución de problemas

D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ser capaces de identificar recursos e metodoloxías propios das artes plásticas. Saber recoñecer os distintos métodos e medios adecuados a cada técnica para unha expresión plástica favorable así como utilizar os distintos recursos procedimentais e conceptuais idóneos para a execución da obra na súa dimensión compositiva e estética.	A2		C53	D1
	A5		C54	D2
Poder valorar os fundamentos e ámbitos de actuación das distintas formas de expresión artística, así como o patrimonio artístico.			C55	D7
				D8
Facilitar a representación e a expresión a través das linguaxes plásticas, visuais e audiovisuais profundando nos novos medios e estratexias plásticas para transmitir os coñecementos e propor espazos e modos expresivos que sirvan ao alumno como ferramenta de linguaxe e espazo de construción plástica.				D10
				D14
Ser capaces de mellorar a capacidade de comprender, ler, visionar crear e producir dentro das linguaxes artístico visuais e plásticas promovendo metodoloxías para facer que a apreciación estética sexa máis alcanzable para o alumnado.	A3	B11	C53	D16
			C55	D18
Ser capaz de producir imaxes e propostas objectuales en dúas e tres dimensións, ben estruturadas, conceptualmente coutadas, con calidade compositiva e detalladas sobre temas e proxectos no ámbito dos coñecementos tópicos e característicos da creación Artística Visual.				D21
				D1
Coñecer e avaliar o currículo escolar das Didácticas da Expresión Artística e audiovisual	A3	B2	C53	D2
	A4		C55	D7
Ser capaz de producir imaxes e propostas objectuales en dúas e tres dimensións, ben estruturadas, conceptualmente coutadas, con calidade compositiva e detalladas sobre temas e proxectos no ámbito dos coñecementos tópicos e característicos da creación Artística Visual.			C56	D8
				D9
Ser capaz de producir imaxes e propostas objectuales en dúas e tres dimensións, ben estruturadas, conceptualmente coutadas, con calidade compositiva e detalladas sobre temas e proxectos no ámbito dos coñecementos tópicos e característicos da creación Artística Visual.	A4	B11	C53	D16
			C55	D18
Ser capaz de producir imaxes e propostas objectuales en dúas e tres dimensións, ben estruturadas, conceptualmente coutadas, con calidade compositiva e detalladas sobre temas e proxectos no ámbito dos coñecementos tópicos e característicos da creación Artística Visual.			C56	D21
				D1
Coñecer e avaliar o currículo escolar das Didácticas da Expresión Artística e audiovisual	A2	B8	C53	D1
	A3	B11	C55	D5
Coñecer e avaliar o currículo escolar das Didácticas da Expresión Artística e audiovisual			C56	D7
				D8
Coñecer e avaliar o currículo escolar das Didácticas da Expresión Artística e audiovisual				D17
				D18
Coñecer e avaliar o currículo escolar das Didácticas da Expresión Artística e audiovisual	A5	B4	C54	D21
				D1
Coñecer e avaliar o currículo escolar das Didácticas da Expresión Artística e audiovisual				D14
				D15
Coñecer e avaliar o currículo escolar das Didácticas da Expresión Artística e audiovisual				D16
				D18
Coñecer e avaliar o currículo escolar das Didácticas da Expresión Artística e audiovisual				D21
				D1

Adquirir e consolidar hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma, creativo e cooperativo e promovelos nos estudantes desde a participación e o esforzo individual.	A3 A5	B2 B3 B8	D1 D2 D7 D8 D9 D12 D14 D15 D16 D18
Ter dominio e comprender adecuadamente toda a densidade e complexidade das imaxes e producións visuais; as obras de arte, os símbolos e sinais visuais, a publicidade e os medios de comunicación de masa. Os obxectos, as pezas, construcións e edificios que constitúen a cultura material e conceptual antiga e contemporánea.	A2 A3	B11	C53 D1 D13 D14 D16 D18 D21

Contidos

Tema	
I. Artes Plásticas e Visuais. Marco disciplinar e Modelos Formativos	Estrutura curricular das Artes Plásticas e Visuais en E. Primaria. Obxectivos cognitivos e procedimentales. Criterios metodolóxicos. Observación, representación, experimentación, transformación.
II. O concepto ampliado da arte como base da educación e a conciencia.	Arte a partir dos 60: pop, arte conceptual, minimal, land art, happening, performance, video arte , body art , pop, arte conceptual, minimal, land art, happening, performance, video arte , body art Novos espazos O papel do espectador O cuestionamiento da durabilidade Artización do cotidiano, cuestionamiento aurático
III. Elementos básicos da plástica I	A linguaxe e a comunicación visual O grado de iconicidade Lectura de imáxenes: tipo de forma Lectura de imáxenes: modos de expresión da linguaxe icónica Elementos básicos: Punto, liña, plano
IV. Elementos básicos da Plástica II	A cor A textura A composición Forma e espazo
V. O concepto creatividade	Mitos sobre a creatividade Definición de creatividade O papel da imaxinación na creación Pensamento converxente vs. Pensamento diverxente Teoría das intelixencias múltiples de Gardner
VI. Traballo por proxectos	Planificación de contidos Elaboración de propostas puntuais e resolución de exercicios Plantexamentos e organización conceptual de contidos A materialización final Presentación e avaliación de proxectos

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	15	30	45
Traballos tutelados	15	30	45
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	30	45
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2	4	6
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	7	9

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Sesión maxistral	Introducción conceptual dos temas expostos en cada un dos bloques. Presentación estruturada ilustrada con referencias visuais da historia da arte. Fomentarase a participación e o debate teórico. Este bloque irá vinculada á realización de propostas teóricas que o alumno debe abordar afianzando os contidos teóricos adquiridos: unidades didácticas, deseño de baterías de exercicios ... Presentación de experiencias educativas da nosa realidade.
Traballos tutelados	Traballarase por proxectos vinculados ós bloques temáticos. Se pautarán as entregas parciais e revisarse o avance das materializacións finais con revisións intermedias e presentación de tarefas específicas. Exporase a posibilidade de presentación audiovisual e avaliación pública en clase
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exporanse exercicios relacionados coa adquisición de habilidades procedimentais técnicas. Tarefas de debuxo . Desenvolvemeneto de volumes e pezas obxectuais Novos soportes de impresión

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Durante cada sesión farase un seguimento personalizado para orientar ó alumno/a na realización do exercicio. Para cada un dos exercicios se elaborará unha ficha explicativa colgada na plataforma FAITIC, especificándose os seguintes apartados: contidos, materiais a empregar, función pedagóxica, procedemento, criterios de avaliación específicos, e bibliografía específica. Nos traballos tutelados observarse a evolución do grupo e de cada un dos seus compoñentes nas distintas fases do proceso creativo así como do desenvolvemento do traballo colaborativo. Deste xeito atenderase ó alumnado solventando os bloqueos do proceso de indagación e resolvendo dúbidas sobre a elaboración do traballo.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Sesión maxistral	Estudo de casos	20	A2	B11	C53	D1
	Identificación e análise de imaxes		A3		C54	D2
	Análise de materiais didácticos		A4		C56	D14
	Participación activa en clase					D17 D18 D21
Traballos tutelados	Traballo por proxectos	50	A2	B2	C53	D1
	O proxecto como ferramenta metodolóxica;		A3	B3	C54	D2
	entregas parciais		A4	B8	C56	D7
	Resolución final do obxecto, proposta rematada:					D8
	valoración obxectual e conceptual					D9
	Sistemas de avaliación					D12 D14 D18 D21
Resolución de problemas e/ou exercicios	Elaboración de bocetos	30	A5		C54	D1
					C56	D7
	Exercicios de debuxo					D16
	Outras tarefas procedimentais					D17 D18 D21

Outros comentarios sobre a Avaliación

A asistencia puntual e regular posibilita a realización dos exercicios e a resolución de problemas procedimentais. No caso das sesións maxistras o seu seguimento é imprescindible para o asentado conceptual dos exercicios e traballos tutelados.

Para garantir a autoría dos esbozos e exercicios procedimentais a súa elaboración realizarase, polo menos na maior parte, no horario docente.

Para superar a materia será necesario obter unha media de 5 calculando as porcentaxes de cada un dos bloques detallados (Resolución de problemas e/ou exercicios 30%, Sesión maxistral 20%, Traballos tutelados 50%). É imprescindible ter un 4 como nota mínima en cada un dos bloques para que se proceda a calcular a nota media.

Na SEGUNDA CONVOCATORIA os alumnos deben porse en contacto cos responsables da materia. Para superar esta convocatoria o alumno deberá entregar resoltas as propostas relativas á elaboración de unidades e materiais didácticos que se propuxeron durante o curso, así como os exercicios procedimentais realizados tamén durante o curso presencial. Cos soportes e calidades que no seu momento detallásense.

Neste caso o calculo da nota final farase tendo en conta:

Resolución de problemas e/ou exercicios 50% e elaboración de unidades didácticas, elaboración de materiais didácticos 50%

Non se fará a media se non se alcanza polo menos un 4 en cada un dos apartados.

No caso de alumnos que asistan regularmente a clase e presenten as entregas parciais puntualmente e en forma e aínda así non superen a materia deberán, para esta segunda convocatoria, repetir só aqueles exercicios nos que non alcanzasen o 5, conservándoseles o resto das notas obtidas nas tarefas aprobadas.

Bibliografía. Fontes de información

Marín, R. (coord.), **Didáctica de la Educación Artística**, 2003,

Lowenfeld y Brittain, **Desarrollo de la capacidad creadora**, 1996,

Berger, John, **Modos de ver**, 1980,

Marchán Fiz, Simón, **Del arte objetual al arte de concepto : 1960-1974 : epílogo sobre la sensibilidad "postmoderna"**, 2009,

Agra, M.J. y otros, **La educación artística en la escuela**, 2007,

Aguirre, I, **Teorías y prácticas en educación artística**, 2000,

Wilson,B. y otros, **La enseñanza del dibujo a partir del arte**, 2004,

Albers, J ., **La interacción del color**, 1985,

Arheim, Rudolfs, **Arte y percepción visual**, 1983,

AA,VV, **Didáctica de las artes plásticas y la cultura visual**, 2011,

Aguirre, I., **Teorías y prácticas en educación artística.**, 2000,

Berrocal,M., **Menús de educación visual y plástica**, 2005,

Berrocal, M. y otros, **Figuras, Formas, Colores...**, 2003,

Caja, J. (coord.), **La educación visual y plástica hoy.**, 2002,

Wilson,B. y otros, **La enseñanza del dibujo a partir del arte.**, 2004,

Cada exercicio acompañarase ducha bibliografía específica e de outros recursos e referentes.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación artística/P02G120V01902

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/P02G120V01202

Outros comentarios

É necesaria a asistencia puntual, continuada e activa a clase para poder seguir os contidos que se plantexan de forma consecutiva.

A pesar de que os bloques son independentes retomaranse contidos de forma intermitente para que as cuestións básicas queden debidamente asentadas.

A materia NON é exclusivamente técnico-práctica e procedimental, xa que ten unha significativa carga conceptual.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica das ciencias experimentais I**

Materia	Didáctica das ciencias experimentais I			
Código	P02G120V01402			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Pérez Rodríguez, Uxío			
Profesorado	Pérez Rodríguez, Uxío Varela Losada, María Mercedes			
Correo-e	uxio.perez@uvigo.es			
Web				

Descrición xeral Se tomamos en consideración os referentes que neste momento existen acerca das tendencias ao redor da titulación que marca o EEES, como son o estudo das competencias específicas de formación disciplinaria e profesional do Libro Branco (ANECA) do Título de Grao de Maxisterio na área de ciencias experimentais, obsérvase que as competencias máis valoradas aluden a aspectos vinculados directamente co desenvolvemento didáctico da área, xunto á imprescindible formación e coñecemento dos contidos do propio currículo de Ciencias da EP. Os coñecementos, actitudes e destrezas específicos para a área de Ciencias Experimentais exponse en termos de obxectivos na proposta de Título Universitario de Grao segundo RD 55/2005, de 21 de xaneiro de Mestre de EP. Neste contexto normativo, as universidades van seguir sendo competentes na formación inicial do profesorado e van seguir contribuíndo substancialmente ao perfil profesional do profesorado novel de EP.

Por outra parte, a ciencia forma parte da cultura e caracteriza, en gran medida, a sociedade na que vivimos. O alumnado de Educación Primaria debe aprender as posibilidades de intervención no medio de maneira que se favoreza a sostibilidade das formas de vida e do medio ambiente a través dun achegamento ao mundo físico e natural e dunha interrelación coas outras áreas de coñecemento. Trátase dun enfoque globalizado de utilización da ciencia para formar á cidadanía. O alumnado desta titulación, futuro persoal docente, debe promover unha educación científica que axude a pensar, a comunicarse, a facer e a autorregularse, tendo como referente o establecido no currículo de Educación Primaria da Consellería de Educación da Xunta de Galicia.

A práctica docente universitaria e as liñas de investigación didáctica, neste campo, deben contemplar metodoloxías e construcións conceptuais, procedementais e actitudinais, sempre en interacción e co horizonte do desenvolvemento das competencias básicas, relativas a problemas globais de actualidade tales como os referidos medio ambiente e ao desenvolvemento sostible. Deste modo, partindo das metodoloxías propias da didáctica das ciencias, pódense utilizar os enfoques C-T-S, os da construción do coñecemento arredor de problemas globais, os de alfabetización científica e técnica da cidadanía, ou os da Educación en Ciencia Global: Débese incluír o tratamento da transversalidade, prestando especial atención á igualdade entre homes e mulleres, dentro dun modelo integrador.

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar

B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C25	Comprender os principios básicos e as leis fundamentais das ciencias experimentais (Física, Química, Biología e Xeoloxía)
C26	Coñecer o currículo escolar destas ciencias
C27	Suscitar e resolver problemas asociados coas ciencias á vida cotiá
C28	Valorar as ciencias como un feito cultural
C29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
C30	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover a adquisición de competencias básicas nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D11	Traballo nun contexto internacional
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D21	Iniciativa e espírito emprendedor
D22	Motivación pola calidade
D23	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Capacidade para comprender a complexidade dos procesos educativos das ciencias experimentais na E. Primaria partindo das experiencias previas do alumnado desta etapa educativa	A1	B1	C25	D1
	A3	B2	C28	D2
		B3	C29	D3
		B4		D6
		B6		D14
		B8		D15
		B9		D17
		B10		D22
		B12		D23

Capacidade para comprender a construción do coñecemento científico e da ciencia escolar	A1	B1	C25	D1
	A3	B2	C26	D2
		B4	C27	D6
		B5	C28	D7
		B6	C29	D8
		B7	C30	D9
		B8		D12
		B9		D13
		B10		D14
		B12		D15
				D16
				D17
				D20
			D21	
			D22	
			D23	
Capacidade para relacionar fundamentación, obxectivos, metodoloxía e avaliación das aprendizaxes do ensino das ciencias na Educación Primaria desde un enfoque globalizado	A1	B1	C25	D1
	A2	B2	C26	D2
	A3	B3	C27	D3
	A5	B4	C30	D6
		B6		D7
		B7		D8
		B10		D9
		B11		D12
				D14
				D15
				D16
				D17
				D21
			D22	
			D23	
Capacidade para utilizar e elaborar recursos didácticos en soporte papel e dixital para o ensino das ciencias na Educación Primaria	A1	B1	C25	D1
	A2	B2	C26	D2
	A3	B3	C27	D3
	A4	B4	C28	D4
	A5	B5	C29	D5
		B6	C30	D6
		B7		D7
		B8		D8
		B9		D9
		B10		D10
		B11		D11
		B12		D12
				D13
			D14	
			D15	
			D16	
			D17	
			D18	
			D19	
			D21	
			D22	
			D23	

Capacidade para realizar actividades experimentais na aula-laboratorio e na contorna	A1	B1	C25	D1
	A2	B2	C26	D2
	A3	B3	C27	D3
	A4	B4	C28	D4
	A5	B5	C29	D5
		B6	C30	D6
		B7		D7
		B8		D8
		B9		D9
		B10		D10
		B11		D11
		B12		D12
				D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D21
				D22
				D23
Coñecer procedementos e instrumentos de avaliación para a autorregulación das aprendizaxes na educación científica	A1	B1	C25	D1
	A2	B2	C26	D2
	A3	B3	C27	D6
	A4	B6	C28	D7
	A5	B8	C29	D8
		B10	C30	D9
		B12		D12
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D21
				D22

Contidos

Tema	
Introdución: A didáctica da Física e a Química para a Educación Primaria	Introdución: A didáctica das Ciencias Experimentais na Educación Primaria
O currículo oficial de Física e Química para a Educación Primaria	O currículo oficial de Ciencias Experimentais na Educación Primaria
As metodoloxías para o ensino da Física e a Química para a Educación Primaria	As metodoloxías para o ensino das Ciencias Experimentais na Educación Primaria
Os recursos para o ensino na Física e a Química para a Educación Primaria	Os recursos para o ensino das Ciencias Experimentais na Educación Primaria
A avaliación da Física e da Química para a Educación Primaria	A avaliación na Educación Primaria e a Didáctica das Ciencias Experimentais

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Debates	4	0	4
Eventos docentes e/ou divulgativos	1.5	0	1.5
Traballos de aula	7.5	50	57.5
Prácticas de laboratorio	28	47.5	75.5
Titoría en grupo	3.5	0	3.5
Sesión maxistral	8	0	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Debates	Debates na aula

Eventos docentes e/ou Conferencias e obradoiros divulgativos

Traballos de aula	Realización de traballos de aula
Prácticas de laboratorio	Realización de actividades experimentais
Titoría en grupo	Titorías grupais
Sesión maxistral	Exposicións do profesorado

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Debates	Realización de debates
Sesión maxistral	Exposicións na aula/laboratorio
Eventos docentes e/ou divulgativos	Realización de eventos docentes e/ou divulgativos
Traballos de aula	Realización de traballos de aula
Titoría en grupo	Titoría grupal na aula/laboratorio e en horario de atención
Prácticas de laboratorio	Realización de prácticas de laboratorio

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballos de aula	Realización de traballos de aula	60	A1	B1	C25	D1
			A2	B2	C26	D2
			A3	B3	C27	D3
			A4	B4	C28	D4
			A5	B5	C29	D5
				B6	C30	D6
			B7		D7	
			B8		D8	
			B9		D9	
			B10		D10	
			B11		D11	
			B12		D12	
						D13
			D14			
			D15			
			D16			
			D17			
			D18			
			D19			
			D20			
			D21			
			D22			
			D23			
Prácticas de laboratorio	Realización de prácticas de laboratorio	40	A1	B1	C25	D1
			A2	B2	C26	D2
			A3	B3	C27	D3
			A4	B4	C28	D4
			A5	B5	C29	D5
				B6	C30	D6
			B7		D7	
			B8		D8	
			B9		D9	
			B10		D10	
			B11		D11	
			B12		D12	
						D13
			D14			
			D15			
			D16			
			D17			
			D18			
			D19			
			D20			
			D21			
			D22			
			D23			

Outros comentarios sobre a Avaliación

A materia ten parte teórica (60% da cualificación) e práctica (40%), que se avaliarán do seguinte xeito:

- Parte teórica: o alumnado que asista ao 80% das sesións teóricas poderá superar esta parte mediante a entrega de traballos de aula. O alumnado que non cumpra coa asistencia indicada ou non entregue os traballos establecidos deberá realizar un exame.
- Parte práctica. o alumnado que asista ao 80% das sesións prácticas poderá superar esta parte mediante a entrega de traballos prácticos. O alumnado que non cumpra coa asistencia indicada ou non entregue os traballos establecidos deberá realizar un exame.

Alumnado de segunda convocatoria:

Gardaranse para a convocatoria de xullo as partes aprobadas (teórica/práctica) na primeira convocatoria.

O alumnado que non aprobe algunha parte da materia na primeira convocatoria, poderá optar na convocatoria de xullo por:

- No caso de ter asistido a clase, pódense realizar as actividades pendentes de avaliación positiva.
- Realizar o exame teórico/práctico (según corresponda) da materia.

As datas dos exames pódense consultar no apartado de Organización Académica da web do centro.

Bibliografía. Fontes de información

- ARIAS, A.; ARIAS, D.; NAVAZA, V.; RIAL, D., **O traballo por proxectos en infantil, primaria e secundaria**, Consellería de Educación e Ordenación Universitaria, Xunta de Galicia,
- NOVAK, J. D.; GOWIN, D. B., **Aprendiendo a aprender**, Martínez Roca,
- PUJOL, R. M., **Didáctica de las ciencias en la educación primaria**, Síntesis,
- PUJOLAS, P.; LAGO, J.R., **El programa CA/AC (Cooperar para Aprender / Aprender a Cooperar) para enseñar a aprender en equipo. Implementación del aprendizaje cooperativo en el aula**, Universidad de Vic,
- JORBA, J.; SANMARTÍ, N., **Enseñar, aprender y evaluar: un proceso de regulación continua**, MEC,
- PERALES, F. J.; CAÑAL, P., **Didáctica de las Ciencias Experimentales**, Marfil,
-

Recomendacións

Materias que continúan o temario

- Didáctica das ciencias experimentais II/P02G120V01502
- Educación ambiental para o desenvolvemento/P02G120V01901
-

Materias que se recomenda ter cursado previamente

- Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/P02G120V01201
- Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/P02G120V01101
- Ciencias experimentais/P02G120V01302
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Expresión e linguaxe musical**

Materia	Expresión e linguaxe musical			
Código	P02G120V01403			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	García Pintos, Isidro			
Profesorado	García Fernández, Andrea García Pintos, Isidro Mejía Gallego, Ana			
Correo-e	isidrogarcia@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Coñecemento da linguaxe musical para aplicación práctica co alumnado de primaria. Recursos musicais prácticos.			

Competencias

Código	
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
C53	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde as artes
C54	Coñecer o currículo escolar da educación artística, nos seus aspectos plástico, audiovisual e musical
C55	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades musicais e plásticas dentro e fóra da escola
C56	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Identificar e manexar os principais elementos constitutivos da linguaxe musical, dun xeito teórico-práctico.	B3 B4	C54 C56	D1 D2 D7 D16 D18

Coñecer diferentes metodoloxías para o ensino musical, e ser capaz de aplicalas dun xeito práctico nunha aula de educación primaria.	B2 B4	C53 C55 C56	D1 D2 D9 D15 D18
Ser capaz de manexar axeitadamente diverso instrumental, para a súa aplicación práctica nunha aula de Educación Primaria. Instrumental Orff.	B4	C53 C55	D9 D12 D16 D18
Comprender a importancia do uso da canción como elemento expresivo, e saber empregar técnicas para a súa ensinanza.	B2 B4	C53 C55 C56	D2 D7 D9 D12 D16 D18
Saber empregar os recursos didácticos axeitados para a formación rítmica, o movemento e a danza nas aulas de primaria.	B2 B4	C53 C55 C56	D2 D9 D12 D13 D18
Valorar a importancia e manexar recursos básicos da audición musical activa.	B2 B4	C53 C55 C56	D1 D9 D13 D17 D18 D19 D21
Ser capaz de deseñar, por en práctica e avaliar propostas de intervención educativa nunha aula de educación primaria, empregando diversos elementos da expresión e a linguaxe musical .	B2 B4 B8 B11	C53 C54 C55 C56	D1 D2 D5 D7 D8 D9 D12 D14 D16 D18

Contidos

Tema	
Parámetros constitutivos da arte da música. A Linguaxe Musical.	Parámetros do son. Representación gráfica da música. Ritmo. Expresión musical. Melodía. Harmonía. Textura. Forma. Timbre. Xénero. Harmonización de cancións.
Representacións convencionais e non convencionais da linguaxe musical.	Os musicogramas. As metodoloxías para o ensino da música na escola: Wuytack, Orff, Kodaly ...
Ritmo e métrica. Compases simples, compostos e de amalgama. Dictados.	Percusións corporais. Audicións comentadas.
Melodía: do intervalo ó motivo e á frase musical. Escalas.	Harmonización e composición de cancións para implementar na aula. Análise musical.
Lectura de partituras convencionais e dictados melódicos.	Lectura entoada.
Xogos musicais para a mellor comprensión da linguaxe musical.	A danza. Estructura.
Lectura musical a dúas voces.	O canon. As imitacións.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Traballos de aula	10	30.5	40.5
Sesión maxistral	18.5	0	18.5
Probos prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	12	33	45
Traballos e proxectos	8	32	40
Probos de resposta curta	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Preparación para a práctica instrumental: frauta de pico, instrumental Orff...
Traballos de aula	Desenvolvemento de exercicios prácticos na aula baixo as directrices e supervisión da docente.
Sesión maxistral	Exposición dos temas a desenvolver na aula.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Exposición da materia e dos coñecementos previos necesarios
Actividades introdutorias	Aclaracións previas, introducción de premisas e obxectivos mínimos
Traballos de aula	Realización dos traballos que se van propoñendo.
Probas	Descrición
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Realización de exercicios rítmicos e melódicos tanto vocais como instrumentais
Traballos e proxectos	Participación e nivel de implicación nos proxectos conxuntos
Probas de resposta curta	Realización de diferentes probas que nos indiquen o nivel de consecución dos obxectivos

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballos de aula	Actividades de carácter práctico a desenvolver na aula. Entre outras, pódense incluír actividades como: execución individual ou en grupo de pequenas pezas (rítmicas, vocais e/ou instrumentais), prácticas na aula de informática,....	30	B8 C53 D1 B11 C55 D2 D5 D7 D9 D12 D13 D16 D18
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Deseño e implementación, individual ou en grupo, de actividades prácticas para educación primaria.	30	B2 C53 D1 B4 C54 D2 B8 C55 D7 C56 D8 D9 D12 D13 D14 D16 D18
Probas de resposta curta	Preguntas de resposta curta, e de carácter práctico, onde o alumnado deberá demostrar que adquiriu unha serie de contidos básicos sobre a linguaxe musical.	40	B8 C54 D1 C56 D7 D8 D14 D16 D18

Outros comentarios sobre a Avaliación

CRITERIOS DE AVALIACIÓN:

Para superar a materia, tanto na modalidade presencial como na non presencial, será preciso que os estudantes obteñan en todas e cada unha das partes avaliadas, polo menos un 50% da súa cualificación total.

A nota final virá dada pola suma das puntuacións obtidas en cada unha das partes, sendo preciso superar cada unha delas illadamente.

Aplicaranse dous sistemas de avaliación diferenciados para o alumnado Asistente e o Non Asistente. O alumnado que por diversos motivos non poida participar no desenvolvemento da materia en calidade de Asistente deberá poñerse en contacto co profesorado nos primeiros días de inicio da materia para informar desta situación e poder ser convenientemente avaliado. Do mesmo modo, todo aquel alumnado que, sen notificar esta situación, asista a menos do 80% das sesións prácticas será considerado para todos os efectos como Non Asistente.

O alumnado deberá entregar a súa ficha debidamente cumprimentada nun prazo máximo de tres semanas facendo constar expresamente a modalidade pola que opta.

* Modalidade presencial: A nota final virá dada pola suma das puntuacións obtidas nos distintos apartados especificados no cadro superior, sendo preciso ter superados cada un deles illadamente.

* Modalidade non presencial: Os alumnos/as non asistentes, realizarán un exame práctico relacionado cos resultados de aprendizaxe da materia. A avaliación e a superación da mesma virá determinada do seguinte xeito:

- Traballos e proxectos (individuais): 30%
- Exame práctico, de execución de tarefas reais e/ou simuladas. 30%
- Proba teórica de resposta curta: 40%

Do mesmo xeito que na modalidade Presencial, a nota final virá dada pola suma das puntuacións obtidas en cada unha das partes, sendo preciso superar cada unha delas illadamente, obtendo polo menos un 50% da súa cualificación total.

SEGUNDA CONVOCATORIA:

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo, gardándose a nota da parte superada (exclusivamente para o presente curso académico), tanto na modalidade presencial como na non presencial.

Toda a información necesaria para superar a materia se encontra na plataforma TEMA a disposición dos alumnos/as.

Bibliografía. Fontes de información

Alsina, P., **El área de Educación Musical. Propuestas para aplicar en el aula.**, Graó,

De Pedro, D., **Teoría completa de la Música.**, Real Musical,

Díaz, M. e Giráldez, A. (Coords.), **Aportaciones teóricas y metodológicas a la educación Musical. UNa selección de autores relevantes.**, Graó,

Giráldez, A., **Contribuciones de la educación musical a la adquisición de las competencias básicas.**, Eufonía, nº 41. pp, 37-48,

Pascual, P., **Didáctica de la música**, Pearson,

Riu, N., **El lenguaje musical: propuestas didácticas para los tres ciclos de primaria**, Ceac,

---

MATERIAIS COMPLEMENTARIOS:

Asociación de gaiteros galegos (2007). *Pelo Gato 24*. Xunta de Galicia: Pai Música.

Didáctica de la música: Clases prácticas. Revista trimestral de Pedagogía musical.

Eufonía. Didáctica de la música. Editorial GRAO. Barcelona.

Eufonía. "Musicograma: actividad musical que aproxima a los pequeños al desarrollo personal y creativo", nº 29, xaneiro 2003.

Molina, E. *La improvisación en el lenguaje musical*. Madrid: Real Musical.

Recomendacións

Outros comentarios

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua galega**

Materia	Lingua galega			
Código	P02G120V01404			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Acuña Trabazo, Ana			
Profesorado	Acuña Trabazo, Ana Arias Freixedo, Xosé Bieito			
Correo-e	ganime@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	<p>A especialidade de Grao en Educación Primaria esixe que o futuro docente posúa, ademais dunha ampla formación en aspectos psicopedagóxicos, un dominio cabal da ferramenta básica e imprescindible na comunicación: a lingua. Tal competencia é condición sine qua non para a transmisión de coñecementos e para formar os discentes dun xeito integral. E tres son as destrezas que os profesores deben perfeccionar nas aulas para alcanzar os obxectivos inherentes á aprendizaxe desta materia: a capacidade lectora (comprensión, ritmo, dicción), a expresión oral (corrección, claridade, fluidez) e a expresión escrita (corrección, cohesión, propiedade).</p> <p>O futuro mestre de Educación Primaria deberá, polo tanto, adquirir un nivel adecuado de lingua galega que lle permita o dominio das destrezas arriba sinaladas (lectura expresiva, expresión oral e expresión escrita) para levar a cabo unha tripla tarefa: utilizar a lingua galega como lingua normal no ensino, servir de modelo de corrección lingüística aos seus alumnos e detectar e corrixir os erros que estes poidan cometer na lingua oral e na escrita.</p>			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
C43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación
C46	Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente nas linguas oficiais da Comunidade Autónoma correspondente
C48	Fomentar a lectura e animar a escribir
C50	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D7	Resolución de problemas
D9	Traballo en equipo
D11	Traballo nun contexto internacional
D12	Habilidades nas relacións interpersoais

D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.			C43	D1 D3
Falar, ler e escribir correcta e axeitadamente en galego.			C46 C48 C50	D1 D2 D3 D12 D14 D17 D18
Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita para mellorar as competencias orais e escritas e, especialmente, para mellorar a redacción de textos académicos.	A1 A2 A3 A4	B2 B4 B5 B6	C46 C48	D1 D2 D3 D9 D14 D15 D17 D18
Coñecer a fonética e a ortografía da lingua galega.	A1 A3 A4 A5	B4	C46	D3
Coñecer a gramática da lingua galega.	A1 A2 A3 A4 A5		C46	D1 D3 D13
Coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua galega.	A1 A2 A3		C46 C50	D3
Comprender as regras de formación de palabras polas que a lingua galega enriquece o seu vocabulario por vía interna.	A2 A3 A4 A5		C46	D1 D3 D7
Coñecer e utilizar adecuadamente un léxico suficiente para expresarse con precisión na exposición oral e na redacción de textos.	A1 A2 A3 A4 A5		C46	D3 D4 D7 D11 D12 D13

Contidos

Tema	
Fonética e ortografía	O uso das grafías e o sistema fonético galego. A acentuación gráfica. Palabras de ortografía dubidosa. Os signos de puntuación.
Gramática	Substantivo e adxectivo. Artigo. Pronome persoal. Demostrativo. Posesivo. Indefinidos e numerais. Relativos, interrogativos e exclamativos. O adverbio. O verbo. O infinitivo conxugado. As perífrases verbais. Os elementos de relación: preposicións e conxuncións. A sintaxe oracional. Concordancia nominal e correlación verbal. A construción da oración.

Léxico e formación de palabras

Palabras patrimoniais, semicultismos e cultismos.
Grupos consonánticos.
Sufijos e terminacións.
Familias léxicas irregulares.
Interferencias léxicas. Neoloxismos.
A precisión léxica: selección do léxico, incorreccións comúns, tópicos e abusos.
Procesos de formación de palabras e morfoloxía léxica.
Derivación: prefixación e sufixación.
Parasíntese.
Composición.
Outros procedementos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos tutelados	7	20	27
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	15	30
Presentacións/exposicións	7	10	17
Actividades introdutorias	1	3	4
Sesión maxistral	20	48	68
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos tutelados	Elaboración dun traballo (texto escrito, estudo dialectolóxico ou análise de calquera aspecto relacionado co programa).
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exercicios relacionados co temario da materia.
Presentacións/exposición	Exposición oral do traballo elaborado.
Actividades introdutorias	Presentación do sistema de traballo que debe interiorizar o alumnado para conseguir uns bos resultados. Avaliación inicial mediante un modelo de exame.
Sesión maxistral	Desenvolvemento do programa da materia, con especial atención á gramática do idioma.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula ou a calquera dúbida sobre as actividades programadas. Orientacións sobre a elaboración dun traballo escrito e indicacións sobre a súa exposición oral. Atención presencial, durante o horario de atendimento, no despacho 124.
Traballos tutelados	Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula ou a calquera dúbida sobre as actividades programadas. Orientacións sobre a elaboración dun traballo escrito e indicacións sobre a súa exposición oral. Atención presencial, durante o horario de atendimento, no despacho 124.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula ou a calquera dúbida sobre as actividades programadas. Orientacións sobre a elaboración dun traballo escrito e indicacións sobre a súa exposición oral. Atención presencial, durante o horario de atendimento, no despacho 124.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballos tutelados	Elaboración dun traballo (texto escrito, estudo dialectolóxico ou análise de calquera aspecto relacionado co programa) e presentación oral.	20	A1	B4	C46	D1
			A2		C48	D2
			A3		C50	D3
			A4			D7
			A5			D12
						D14
						D17
						D18

Resolución de problemas e/ou exercicios	Exercicios relacionados co temario da materia.	20	A1	C43	D1
			A2	C46	D2
			A3	C48	D3
			A4	C50	D7
			A5		D12
					D14
					D17
					D18
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame	60	B4	C46	D1
				C48	D2
					D3
					D7
					D14

Outros comentarios sobre a Avaliación

Modelo A: O alumnado que asista regularmente á clase, para poder presentarse ao exame, terá que superar antes os exercicios das clases B e o traballo das clases C. Para aprobar a materia hai que superar o traballo, os exercicios e o exame. Mentres non se aprobe o exame non se sumarán as notas de B e C.

Modelo B: O alumnado que non asista regularmente á clase, para poder presentarse ao exame terá que entregar dúas semanas antes da data oficial, e como requisito, os exercicios das clases B e un traballo equivalente ao das clases C. Estes traballos só contarán como requisito para poder presentarse ao exame.

Na segunda convocatoria procederase ao mesmo sistema de avaliación.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Álvarez, R., Monteagudo, H. e Regueira, X. L., **Gramática galega**, Vigo: Xerais,

Álvarez, R. e Xove, X., **Gramática da lingua galega**, Vigo: Galaxia,

Feixóo Cid, X., **Gramática da lingua galega. Síntese práctica**, Vigo: Xerais,

Freixeiro Mato, X. R., **Gramática da lingua galega. I, II,** Vigo: A Nosa Terra,

Granxa González, X. A. e Méndez Álvarez, M. X., **Manual de lingua galega I e III**, Vigo: Xerais,

ILG/RAG, **Normas ortográficas e morfolóxicas do idioma galego**, Santiago de Compostela: ILG/RAG,

Dosil, B. (2015): *Escrita doada. Consellos para redactar ben*. Vigo: Xerais.

López Taboada, C. e Soto Arias, R. (2008): *Dicionario de fraseoloxía galega*. Vigo: Xerais.

Muñoz Súa, B. (2004): *Claro e seguido*. 1, 2, 3, 4 Vigo: Xerais.

Regueira, X. L. (1998): *Os sons da lingua*. Vigo: Xerais.

VV.AA. (2009): *Gran dicionario Xerais da lingua*. Vigo: Xerais.

Recomendacións

Outros comentarios

A ficha persoal cos datos e a fotografía debe entregarse nas dúas primeiras semanas de clase.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Matemáticas e a súa didáctica II**

Materia	Matemáticas e a súa didáctica II			
Código	P02G120V01405			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Gil Villanueva, José María			
Profesorado	Gil Villanueva, José María			
Correo-e	jmgil@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código	
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C39	Coñecer o currículo escolar de matemáticas
C40	Analizar, razoar e comunicar propostas matemáticas. Suscitar e resolver problemas vinculados coa vida cotiá
C41	Valorar a relación entre matemáticas e ciencias como un dos alicerces do pensamento científico
C42	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D14	Razoamento crítico
D16	Aprendizaxe autónoma
D18	Creatividade
D21	Iniciativa e espírito emprendedor
D22	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino aprendizaxe relativos á actividade físico-deportiva recreativa, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	

Coñecer o currículo escolar das matemáticas.	B1 B2 B3 B4 B10	C39 C41 C42	D1 D2 D3 D6 D7 D14
Analizar, razoar e comunicar propostas matemáticas.	B2 B3 B4 B9 B10 B12	C40	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D12 D14 D18 D22
Plantexar e resolver problemas vinculados coa vida cotidiá	B3 B5 B7 B12	C40 C41	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D14 D16 D18 D21 D22
Valorar a relación entre matemáticas e ciencias como un dos pilares do coñecemento científico.	B3 B4 B12	C41	D1 D3 D6 D8 D9 D14 D16 D18 D21 D22

Contidos

Tema	
1. Xeometría e medida: Elementos básicos.	(*)
2. Figuras Xeométricas.	(*)
3. Relacións métricas.	(*)
4. Longitudes áreas y volúmenes	(*)
5. Xeometría con coordenadas.	(*)
6. Tratamento da información: Recollida e ordenación de datos.	(*)
7. Representacións gráficas.	(*)
8. Medidas de tendencia central e de dispersión.	(*)
9. Probabilidade.	(*)

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	26	47	73
Sesión maxistral	25	50	75
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Formulación, análise, resolución e debate dun problema ou exercicio relacionado coa temática da materia, por parte do alumnado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de titoría e, por outro, nas horas presenciais dos grupos C.
Resolución de problemas e/ou exercicios	A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de titoría e, por outro, nas horas presenciais dos grupos C.
Probas	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de titoría e, por outro, nas horas presenciais dos grupos C.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Resolución de problemas e/ou exercicios	Tratarase dunha proba escrita na que o alumno deberá resolver seis problemas relacionados cos contidos da materia e contestar a dúas preguntas teóricas. Na calificación final terase en conta a participación nos distintos grupos de traballo.	100	B1 B2 B3 B4 B5 B7 B9 B10 B12	C39 C40 C41 C42	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D12 D14 D16 D18 D21 D22

Outros comentarios sobre a Avaliación

En posteriores convocatorias o sistema de avaliación será o mesmo que o previsto para a primeira convocatoria. O alumnado non asistente será evaluado mediante un exame final.

As datas dos exames oficiais se poden consultar na web da Facultade no apartado de organización académica (<http://feduc.webs.uvigo.es/index.php?id=189,921,0,0,1,0>)

Bibliografía. Fontes de información

Nortes Checa, Andrés, **Matemáticas y su Didáctica**, Diego Marín,
 Nortes Checa, Andrés, **700 problemas de Matemáticas y su Didáctica**, Diego Marín,
 Varios (colección), **Matemáticas: Cultura y aprendizaje**, Síntesis,

Recomendacións